

A Partizánok feldolgozásáról

BAGI ANITA JEGYZETEI

Az ismertetőben bemutatott szöveg gondozásánál egyik műhelytagunk, Dányi Ágnes jelzéseit és rendszerét követtem; ő készített először átiratot a hagyaték szövegeiből (az átirrt dokumentumok jelzetei: 1_07, 1_21, 1_25, 2_14), így egyelőre az ő struktúrája vált „sémává”. A most közreadott szöveg a hagyaték számos írásához képest viszonylag „könnyen kezelhető”, mivel nem kézzel, hanem írógéppel íródott.

A szövegben több „hibatípus” lelhető fel, azonban a hibák többsége feltehetőleg az írógép korlátozott számú karakterének tudható be: a hosszú magánhangzók zöme röviden szerepel – kivétel a „ö”, és esetenként a „í”; hosszú gondolatjel nincs a szövegben, helyette minden esetben kötőjel szerepel – a sorok végén, a szavak elválasztásánál is ez a jel található. A szövegben az írásjelek után (többnyire) nincs szóköz, kivételnek tűnik a kérdőjelek utáni tendenciaszerű leütés. Elképzelhetőnek tartom még a sietséget a szerző részéről mint hibaforrást.

A gépelt szöveg több helyen a szerző kézírásával javított. A szöveg korrektúrázásának több módja különíthető el: vagy kézzel javít, kék tintával, vagy írógéppel. A kék tintával történő javítások általában átfogalmazások, betoldások, bővítések, cserék, illetve kisbetű nagybetűre való átírása; a hosszú magánhangzók azonban nincsenek kijavítva a szövegben. Ez a tény többféleképpen enged következtetni: az író még dolgozott a szövegen, s minden bizonnyal ez még nem kiadásra szánt példány – a hagyaték több szövegénél jól kivehető, hogy egy írásnak legalább három gépelt változat után jött létre a végleges verziója. Az írógéppel végzett javítások két csoportra oszthatók: ha egy betűt téveszt az író a gépeléskor (elüti), egyszerűen ráírja/ráüti a javítottat. Azonban ha átfogalmaz, és így törli az átdolgozott szövegrész korábbi variánsát, akkor „x”-ekkel takarja el és le a sorokat. Az utóbbi, írógéppel történő javítás letakart szövegrészleteit egy viszonylag „banális” módszer segítségével olvashatjuk el: a papírt fény felé kell tartani, és így szinte teljes bizonyossággal kiolvashatóvá válik az eltakart szöveg – e sorok feltárásával bepillantunk egy-egy mondat vagy mondatrész „megdolgozásának” folyamatába. Az író a fontosabb szavak és szöveghe-lyek nyomatékosságára a betűritkítást alkalmazta.*

2010. szeptember 15.

* A szöveg közreadása során a hibák három típusát javítottuk: szóközök, ékezetek és néhány értelemzavaró írásjelhiány.